

Piirkonna valimise kriteeriumid

Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi (EMKF) määruses (artikkel 18 punkt g) nõutakse, et rakenduskava sisaldaks „kalandus- ja vesiviljeluspiirkondade valiku kriteeriumide loetelu” (rakenduskava malli jaotis 5.1.2). Selle nõude põhjuseks on selgitada ühenduse 4. prioriteedi peamist fookust, andes märku, milliseid piirkondi peab korraldus- ja arengusüsteem kogukonna juhitud kohaliku arengule kandideerimiseks kõige sobivamaks ja miks.

See Küsimused-jaotis on mõeldud korraldus- ja arengusüsteemi toetamiseks fookuse defineerimisel ja selle kirjeldamisel rakenduskavas. Käsitletakse järgmisi küsimusi.

- 1. Mida peaksin rakenduskavasse kirjutama kalanduse ja vesiviljeluse piirkondade valikukriteeriumide kohta?**
- 2. Milliseid kriteeriume saaksin kasutada?**
- 3. Miks ei saa ma rakenduskavasse lisada fikseeritud piirkondade nimistut?**
- 4. Kas suuri sadamaid (üle 150 000 elaniku) saab lugeda sobivaks?**
- 5. Kuidas saan piirkondlikke erinevusi arvesse võtta?**
- 6. Millised kaalutlused peaksid juhtima kalanduspiirkondade määramisel kriteeriumide defineerimist?**

1. Mida peaksin rakenduskavasse kirjutama kalanduse ja vesiviljeluse piirkondade valikukriteeriumide kohta?

Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi määruse (artikkel 3.2.5) kohaselt on kalanduse ja vesiviljeluse piirkond „mere-, jõe- või järvekaldaga, sealhulgas tiikide või valgalaga piirkond, kus märkimisväärne osa tööhõivest on seotud kalanduse või vesiviljelusega ning mis on geograafilises, majanduslikus ja sotsiaalses mõttes funktsionaalselt terviklik ning mille liikmesriik on sellisena määratlenud”.

Korraldus- ja arengusüsteem võib põhimõtteliselt määratleda kõik kalanduse ja vesiviljeluse piirkonnad kogukonna juhitud kohaliku arengu jaoks sobivaks, kuid enamik korraldus- ja arengusüsteemi suunaks EMKFi rahastuse piirkondadesse, kus kogukonna juhitud kohaliku arengu tegevusega tegelevale kogukonnale kõige enam kasu seoses muudatustega, millega need piirkonnad silmitsi seisavad, ning nende kasvupotentsiaali ja töökohtade loomisega. Rakenduskavas peab korraldus- ja arengusüsteem kindlaks määrama, milliseid kriteeriume ta selle poliitilise otsuse langetamisel kasutab. Eesmärgiks ei ole rakenduskavas piirkondade nimistut äratoomine, kuna täpsed piirid tuleb määrata kohalikul tasandil (vt allpool), vaid lahtiseletamine, milliseid faktoreid võetakse arvesse antud piirkonna kogukonna juhitud kohaliku arengu jaoks abikõlblikkuse kindlaks tegemisel.

2. Milliseid kriteeriume saaksin kasutada?

Piirkonna valimise kriteeriumid võivad sisaldada:

- › kriteeriume, mis kirjeldavad kalanduse ja vesiviljeluse sektori suurust ja olulisust (tööhõive, paatide või järvede arv ja suurus, kalanduse olemus ja tüüp, maabumiskohtade/tootmise suurus, väärtus...);
- › kriteeriume, mis kirjeldavad piirkonna iseloomu: rannikuala, suudmelaht, jõgi või järv, kaitstud piirkond, rahvastiku maksimaalne ja minimaalne suurus, rahvastiku tihedus, rahvastiku vähenemine, kauged piirkonnad;
- › kriteeriume, mis on seotud vahelesegamiseks ettenähtud ala ühtsusega – piirkondade järvedega eraldamise võimalus või paiknemine piki rannikut, suuremate sadamate ja asustuste sissearvamine (vt allpool).

Nende kriteeriumide formuleerimisel peab korraldusasutus kasutama kontekstinäitajate alt saadud teavet (nõutud rakenduskava malli jaotises 2.2).

Näide: Suurbritannia piirkonnaavaliku kriteeriumide (2007–2013) alla kuulusid:

- › madal rahvastikutihedus
- › vähenevad kalandusettevõtted
- › väikesed kalanduskogukonnad
- › vähemalt üks aktiivne kalapüügisadam (Inglismaa)

3. Miks ei saa ma rakenduskavasse lisada fikseeritud piirkondade nimistut?

Komisjoni koostatud määrust 771/2014 täiendav juhise EMKFi rakenduskava malli kohta teeb selgeks, et korraldusasutused ei tohi oma rakenduskavas esitada piirkondade suletud nimistut. Kriteeriumide nimistut tuleks kasutada piirkonnakonnatüüpide tuvastamiseks, mis on toetuskõlblikud, kuid mitte täpsete valdkondade tuvastamiseks.

Definitsiooni kohaselt on kogukonna juhitud kohalik areng alt üles suunatud protsess, mille edu sõltub sellest, kas ollakse suutelised sõlmima kohalike, samu eesmärke jagavate osalejate vahel tõhusaid liite. See nõuab territooriumile jaotunud võtmeorganisatsioonide ja tegevusrühmade tegeliku pühendumuse tagamiseks kohalikul tasandil tehtavaid läbirääkimisi. Täpsete piiride definitsioon on nende läbirääkimiste tulemus. Sobivate piirkondade määratlemise kriteeriumid ei tohi üritada seda eelnevalt kindlaks määrata ega peale sundida kunstlikke lahendusi, mis võivad osutada praktikas rakendamatuks.

4. Kas suuri sadamaid (üle 150 000 elaniku) saab kogukonna juhitud kohaliku arengu jaoks sobivaks lugeda?

Mõnes riigis koondub enamik kalandusega seotud tööhõivest ja ka kalandusettevõtete kadumine suurtesse sadamatesse. Kui korraldusasutus leiab, et kogukonna juhitud kohalik areng on nende piirkondade probleemidega tegelemisel tõhusaks tööriistaks, võib ta seda lubada. Siiski peab komisjon selle erandi partnerluslepingus heaks kiitma ja seda tuleb rakenduskavas põhjendada ning korraldusasutus peab lisama seletuse meetodi kohta, mida kasutatakse fondide hajutamise vältimiseks juhul, kui selline suur ala osutub sobivaks.

5. Kuidas saan oma rakenduskavas piirkondlikke erinevusi kalanduspiirkondade tuvastamise kriteeriumide määramisel arvesse võtta?

Kalandusvaldkonna ja kalanduspiirkondade probleemid võivad isegi ühe riigi piires väga tugevalt erineda. Seetõttu võidakse otsustada piirkondadesse jagatud riigi igas piirkonnas kasutada erinevaid kriteeriume. Põhimõtteliselt on see võimalik niikaua, kui seda põhjendatakse rakenduskavas ja kui kogu jaotis ei ole pikem kui 7 000 tähemärki. Võimalik lahendus võib olla (rakenduskava lisasse) tabeli lisamine, milles on toodud üldised kriteeriumid ja vajaduse korral ka spetsiifilised regionaalsed kriteeriumid.

6. Millised kaalutlused peaksid juhtima kalanduspiirkondade määramisel kriteeriumide defineerimist?

Sobivate kalanduspiirkondade kindlaksmääramise kriteeriumide väljatöötamisel peavad korraldusasutused meeles pidama järgmiseid punkte:

- › Mida soovin kogukonna juhitud kohaliku arenguga kalanduspiirkondades saavutada ja keda püüan toetada? Näiteks kas peamiseks sihiks on kalanduskogukonnad või on nad lihtsalt oluline osa laiemast rannikualade arengukavast? Kas ma soovin toetada kogu kalanduskogukonda või ainult neid, kes seisavad silmitsi suurimate raskustega?
- › Kui suured ressursid on liidu 4. prioriteedi raames saadaval ja kui palju FLAGe saab sellega finantseerida? Riigid, mille ressursid on võrreldes potentsiaalsete alade arvuga väiksed, võivad kindlaks määrata konkreetsemad piirkonnavalikukriteeriumid.
- › Kuidas mõjutavad need kriteeriumid erinevaid kalanduskogukonna osi või FLAGi tegevust? Näiteks paatide arvule tuginevad kriteeriumid võivad anda eelise väiksematele kalandusettevõtetele; maabumiskohtadele tuginevad kriteeriumid võivad eelistada suuremahulisemat kalastustegevust; rahvastikupiirangud võivad jätta välja suured sadamad, mille tööhõive kalandussektoris on suurim, või väga olulised kalandustoodete turud.

Toimetaja: Euroopa Komisjon, Merendus- ja kalandusasjade peadirektoraat, peadirektor.

Vastutuse välistamine: ehkki Merendus- ja kalandusasjade peadirektoraat vastutab väljaande avaldamise eest üldiselt, ei vastuta ta selle sisu eest ega taga andmete õigsust.